

EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

2013/2063(INI)

19.9.2013

LAUSUNTO

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalta

teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunnalle

aiheesta ”Pilvipalvelujen potentiaali käyttöön Euroopassa”
(2013/2063(INI))

Valmistelija: Judith Sargentini

(*) Valiokuntien yhteistyömenettely – työjärjestyksen 50 artikla

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. muistuttaa, että samalla kun pilvipalvelut tarjoavat mahdollisuuksia ja etuja yrityksille, kansalaisille, julkiselle sektorille ja ympäristölle erityisesti kustannusten alenemisen myötä, niihin liittyy erityisesti perusoikeuksia (mukaan luettuina tietosuoja ja yksityisyys) koskevia huomattavia riskejä ja haasteita, joiden vaikutus kasvaa palvelukatkosten tapauksessa, johtuivatpa nämä toimintahäiriöstä, väärinkäytöksestä, rikollisista toimista tai toisen valtion vihamielisestä toiminnasta;
2. katsoo, että turvallisen internetin saatavuus on jokaisen kansalaisen perusoikeus ja että pilvipalveluilla on tässä merkittävä asema; toistaa tämän vuoksi komissiolle ja neuvostolle esittämänsä kehotuksen, jotta nämä tunnustaisivat yksiselitteisesti digitaaliset vapaudet perusoikeuksiksi ja välttämättömiksi edellytyksiksi yleismaailmallisten ihmisoikeuksien toteutumiselle;
3. painottaa jälleen, että tietosuojan tason on yleisenä sääntönä oltava pilvipalveluympäristöissä yhtä kattava kuin mitä vaaditaan missä tahansa tietojenkäsittely-ympäristössä;
4. painottaa, että unionin tietosuojalainsäädäntöä sovelletaan sen teknologianeutraaliuden vuoksi jo nyt täysimääräisesti EU:ssa toimiviin pilvipalveluihin, ja sitä on siksi noudatettava kaikilta osin; painottaa, että 29 artiklan mukaisen pilvipalvelutyöryhmän lausunto¹ olisi otettava huomioon, koska siinä annetaan selkeitä neuvoja unionin tietosuojalainsäädännön periaatteiden ja sääntöjen soveltamisesta pilvipalveluihin, kuten rekisterinpitäjän / tietojen käsittelijän käsitteet, käyttötarkoituksen rajaaminen ja suhteellisuus, tietojen eheys ja tietoturvallisuus, alihankkijoiden käyttö, vastuiden kohdentaminen, tietomurrot ja kansainväliset siirrot; korostaa, että pilvipalvelujen suojassa mahdollisesti olevat aukot on suljettava, kun unionin tietosuoja koskevaa oikeudellista kehystä tarkistetaan Euroopan tietosuojavaltuutetun ja 29 artiklan mukaisen työryhmän lisäohjeiden pohjalta; katsoo, että kaikki arkaluonteiset tiedot eivät ole henkilötietoja, ja kehottaa siksi komissiota ehdottamaan suuntaviivoja muiden arkaluonteisten tietojen kuin henkilötietojen suojaamiseksi pilviympäristössä, erityisesti kun on kyse hallitusten tiedoista ja pankkien, vakuutusyhtiöiden, eläkerahastojen, koulujen ja sairaaloiden kaltaisten organisaatioiden tiedoista;
5. palauttaa mieliin, että kun pilvipalvelujen tarjoaja käyttää tietoja muuhun kuin palvelusopimuksessa sovittuun tarkoitukseen tai välittää niitä tai käyttää niitä vastoin sopimusehtoja, palveluntarjoaja on katsottava rekisterinpitäjäksi ja vastuulliseksi rikkomisesta ja luvattomasta käytöstä;

---

¹ Lausunto 5/2012, WP 196, saatavissa osoitteessa http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/index_en.htm#h2-1

6. painottaa, että pilvipalveluja koskevissa sopimuksissa on selkeästi ja avoimesti esitettävä osapuolten velvollisuudet ja oikeudet siltä osin kuin ne koskevat pilvipalvelujen tarjoajien tietojenkäsittelytoimia; sopimusjärjestelyissä ei voida poiketa unionin tietosuojalainsäädännön tarjoamista suojaustoimista, oikeuksista ja turvallisuudesta; kehottaa komissiota esittämään ehdotuksia, joilla luodaan pilvipalvelujen tarjoajien ja näiden asiakkaiden välille tasapaino pilvipalvelujen soveltamien ehtojen ja edellytysten osalta, mukaan luettuina säännökset, joilla
- varmistetaan suoja palveluiden mielivaltaista peruuttamista ja tietojen poistamista vastaan,
  - taataan asiakkaalle kohtuullinen mahdollisuus saada talletetut tiedot takaisin, jos palvelu peruutetaan ja/tai tiedot poistetaan,
  - esitetään pilvipalvelujen tarjoajille selkeät suuntaviivat, joilla helpotetaan asiakkaiden siirtymistä muihin palveluihin;
7. painottaa, että pilvipalveluiden tarjoajan tehtävä on nykyisen unionin lainsäädännön osalta määritettävä tapauskohtaisesti, sillä palvelujen tarjoajat voivat olla sekä tietojen käsittelijöitä että rekisterinpitäjiä; kehottaa parantamaan ehtoja ja edellytyksiä kaikkien käyttäjien osalta siten, että kehitetään parhaisiin kansainvälisiin käytäntöihin perustuvia sopimusmalleja ja selvennetään, missä palvelujen tarjoaja tallettaa tietoa ja mitä EU:n lainsäädäntöä siihen sovelletaan;
8. korostaa, että erityistä huomiota on kiinnitettävä tilanteisiin, joissa asiakkaan ja pilvipalvelun tarjoajan välisen sopimuksen epätasapaino johtaa siihen, että asiakas joutuu suostumaan sopimukseen, joka pakottaa hänet käyttämään standardipalveluja, ja että allekirjoitetaan sopimus, jossa palvelun tarjoaja määrittää tietojenkäsittelyn tarkoitukset, edellytykset ja keinot¹; korostaa, että tällaisessa tilanteessa pilvipalvelun tarjoaja olisi katsottava rekisterinpitäjäksi ja yhteisvastuulliseksi kuluttajan kanssa;
9. painottaa, että on viranomaisten, myös lainvalvontaviranomaisten ja EU:n toimielinten, pilvipalveluiden käyttöön on kiinnitettävä erityistä huomiota ja sitä on koordinoitava jäsenvaltioiden kesken; muistuttaa, että on varmistettava tietojen eheys ja tietoturvallisuus, ja on myös estettävä, että ulkomaiset hallitukset ja niiden tiedustelupalvelut käyttävät tietoja ilman unionin tai jäsenvaltion lain mukaista oikeusperustaa; painottaa, että tämä koskee myös tiettyjen keskeisten valtiosta riippumattomien yksiköiden tietojenkäsittelytoimintaa erityisesti tiettyjen henkilötietojen käsittelyn osalta, esimerkiksi pankit, vakuutusyhtiöt, eläkerahastot, koulut ja sairaalat; kehottaa komissiota esittämään suuntaviivoja, joita näiden yksiköiden olisi noudatettava käyttäessään pilvipalveluita tietojen käsittelemiseksi, siirtämiseksi tai tallettamiseksi, kuten avoimen standardin käyttöönotto tiettyyn palveluntarjoajaan lukittumisen estämiseksi sekä avoimen lähdekoodin ohjelmiston suosiminen käytettyjen palvelujen avoimuuden ja vastuullisuuden parantamiseksi; painottaa lisäksi, että kaikki edellä mainittu on erityisen

---

¹ Erityisesti pilvipalveluja käyttävien kuluttajien ja pk-yritysten tapauksessa.

tärkeää, jos tietoja siirretään (Euroopan unionin ulkopuolella eri oikeudenkäyttöalueiden välillä); katsoo siten, että viranomaisten sekä valtiosta riippumattomien yksiköiden ja yksityisen sektorin olisi mahdollisuuksien mukaan käytettävä unionissa toimivia pilvipalvelun tarjoajia, kun ne käsittelevät arkaluonteisia tietoja, kunnes on otettu käyttöön tyydyttävät kansainväliset tietosuojasäännöt, jotta varmistetaan julkisten yksiköiden hallussa olevien arkaluonteisten tietojen ja tietokantojen turvallisuus;

10. toistaa olevansa vakavasti huolissaan tuoreista paljastuksista, jotka koskevat Yhdysvaltain kansallisen turvallisuuden viraston urkintaohjelmaa ja eri jäsenvaltioiden tiedustelupalvelujen vastaavia ohjelmia, kun otetaan huomioon, että jos tähän asti saadut tiedot vahvistetaan, nämä ohjelmat loukkaavat vakavasti unionin kansalaisten ja asukkaiden yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevaa perusoikeutta sekä oikeutta yksityis- ja perhe-elämään, viestinnän luottamuksellisuutta, syyttömyysolettamaa, ilmaisunvapautta, tiedonvapautta ja elinkeinovapautta;
11. toistaa olevansa vakavasti huolissaan siitä, että kolmansien maiden lainsäädännön alaiset tai kolmansissa maissa sijaitsevia tallennuspalvelimia käyttävät pilvipalvelujen tarjoajat joutuvat pakollisesti luovuttamaan pilvipalvelussa sopimusten mukaisesti käsiteltyjä EU:n henkilötietoja ja tietoja suoraan kolmansien maiden viranomaisille, ja siitä, että kolmansien maiden viranomaisilla ja tiedustelupalveluilla on oikeus käsiteltyjen henkilötietojen ja tietojen suoraan etäkäyttöön;
12. pahoittelee sitä, että tämä tietojen käyttö tapahtuu usein siten, että kolmansien maiden viranomaiset soveltavat suoraan omaa lainsäädäntöään eivätkä oikeudellista yhteistyötä varten luotuja kansainvälisiä välineitä, kuten keskinäistä oikeusapua koskevat sopimukset (MLA) tai muut tai oikeusyhteistyön muodot;
13. korostaa, että tällaiset käytännöt nostavat esiin luottamusta koskevia kysymyksiä, jotka liittyvät EU:n ulkopuolisiin pilvi- ja verkkopalvelujen tarjoajiin sekä kolmansiin maihin, jotka eivät noudata kansainvälisiä oikeus- ja tuomioistuin yhteistyön välineitä;
14. odottaa, että komissio ja neuvosto toteuttavat aiheelliset toimenpiteet tämän tilanteen ratkaisemiseksi ja unionin kansalaisten perusoikeuksien kunnioittamisen varmistamiseksi;
15. muistuttaa, että kaikkien unionissa palveluja tarjoavien yritysten on noudatettava poikkeuksetta unionin lainsäädäntöä ja että ne ovat vastuussa rikkomuksista;
16. painottaa, että kolmannen maan oikeudenkäyttövaltaan kuuluvien pilvipalvelujen on tarjottava EU:ssa sijaitseville käyttäjille selkeät ja erottuvat varoitukset siitä, että kolmannen maan viranomaiset saattavat kohdistaa heidän henkilötietoihinsa tiedusteluun ja lainvalvontaan liittyvää seuranta- ja salaisten määräysten nojalla, ja tämän jälkeen on tarvittaessa pyydettävä rekisteröidyn nimenomainen hyväksyntä henkilötietojen käsittelylle;
17. pyytää, että kun komissio neuvottelee kansainvälisistä sopimuksista, joihin liittyy henkilötietojen käsittelyä, se ottaa erityisesti huomioon pilvipalvelujen perusoikeuksille aiheuttamat riskit ja haasteet, erityisesti – mutta ei yksinomaan – oikeus yksityiselämään ja henkilötietojen suojeluun sellaisina kuin niistä määrätään Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa; kehottaa komissiota lisäksi ottamaan huomioon

neuvottelukumppanin kansalliset säännöt, jotka koskevat lainvalvonta- ja tiedusteluyksiköiden oikeutta käyttää pilvipalveluissa käsiteltyjä henkilötietoja, ja vaatimaan erityisesti, että lainvalvonta- ja tiedusteluviranomaiset voivat saada tietoja ainoastaan asianmukaista oikeudellista prosessia noudattaen ja yksiselitteisen oikeusperustan nojalla, ja edellyttämään, että määritellään tietojen käytön tarkat ehdot, tällaisen käytön tarkoitus, tietojen luovuttamisen yhteydessä noudatettavat turvatoimet ja yksilön oikeudet sekä valvontaa ja tehokasta oikeussuojamekanismia koskevat säännöt;

18. painottaa olevansa vakavasti huolissaan siitä, että tietoverkkorikollisuutta koskevaa Euroopan neuvoston yleissopimusta tarkasteleva komitea pyrkii laatimaan lisäpöytäkirjan, joka koskee 23. marraskuuta 2001 tehdyn tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen 32 artiklan (”pääsyn hankkiminen tallennettuun dataan valtion rajojen yli suostumuksesta tai silloin kun data on julkista”)¹ tulkintaa ”sen tehokkaan käytön ja täytäntöönpanon mahdollistamiseksi oikeudellista, poliittista ja teknistä kehitystä vastaavasti”; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita Euroopan neuvoston ministerikomitean tulevaa käsittelyä silmällä pitäen varmistamaan, että tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen 32 artiklan määräys ja sen tulkinta jäsenvaltioissa noudattavat perusoikeuksia, mukaan luettuina tietosuoja ja erityisesti henkilötietojen kansainvälisiä siirtoja koskevat säännökset, sellaisina kuin ne on kirjattu EU:n perusoikeuskirjaan, EU:n tietosuojaa koskevaan säännökseen, Euroopan ihmisoikeusyleissopimukseen sekä yksilöiden suojelua automaattisessa henkilötietojen käsittelyssä koskevaan Euroopan neuvoston yleissopimukseen (yleissopimus 108), jotka ovat jäsenvaltioita oikeudellisesti sitovia; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita torjumaan määrätietoisesti kaikki toimenpiteet, jotka vaarantaisivat näiden oikeuksien soveltamisen; on huolissaan siitä, että jos tällainen lisäpöytäkirja hyväksyttäisiin, sen täytäntöönpano voisi johtaa siihen, että lainvalvontaviranomaiset saavat esteettömän oikeuden muilla oikeudenkäyttöalueilla sijaitsevien palvelinten ja tietokonejärjestelmien etäkäyttöön noudattamatta MLA-sopimuksia ja muita oikeudellisen yhteistyön välineitä, jotka on otettu käyttöön yksilöiden perusoikeuksien takaamiseksi, mukaan luettuna oikeus tietosuojaan ja asianmukaiseen prosessiin;
19. painottaa, että erityistä huomiota on kiinnitettävä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, jotka luottavat yhä suuremmassa määrin pilvipalveluteknologiaan henkilötietoja käsitellessään ja joilla ei välttämättä aina ole resursseja tai asiantuntemusta tarkastella asianmukaisesti turvallisuushaasteita;
20. painottaa, että rekisterinpitäjän tai tietojen käsittelijän aseman on heijastuttava asianmukaisesti siinä, missä määrin se todellisuudessa valvoo tietojen käsittelyä, jotta voidaan selkeästi osoittaa vastuu henkilötietojen suojelusta pilvipalveluissa;
21. painottaa kaikkien kansalaisten digitaalisen lukutaidon merkitystä, ja kehottaa jäsenvaltioita kehittämään konsepteja, joiden avulla voitaisiin edistää internetin turvallista käyttöä, pilvipalvelut mukaan luettuina;

---

¹ [http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/economiccrime/Source/Cybercrime/TCY/TCY%202013/T CY\(2013\)14transb_elements_protocol_V2.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/economiccrime/Source/Cybercrime/TCY/TCY%202013/T CY(2013)14transb_elements_protocol_V2.pdf)
http://www.coe.int/t/DGHL/cooperation/economiccrime/cybercrime/default_en.asp

22. painottaa, että henkilötietoja käsitellessään pilvipalvelujen tarjoajien on otettava täysimääräisesti huomioon kaikki unionin tietosuojalainsäädännön periaatteet, kuten oikeudenmukaisuus ja laillisuus, käyttötarkoituksen rajaaminen, suhteellisuus, täsmällisyys ja tietojen rajallinen säilyttämisaika;
23. painottaa, että on tärkeää voida langettaa tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia hallinnollisia seuraamuksia pilvipalvelujen tarjoajille, jotka eivät noudata unionin tietosuojavaatimuksia;
24. painottaa, että kunkin pilvipalvelun tietosuojavaikutusta on tarkasteltava tapauskohtaisesti, jotta voidaan määrittää asianmukaisimmat täytäntöön pantavat suojatoimet;
25. korostaa, että eurooppalaisen pilvipalvelun tarjoajan olisi aina toimittava unionin tietosuojalainsäädännön mukaisesti, vaikka tämä olisi vastoin kolmanteen maahan sijoittautuneen asiakkaan tai rekisterinpitäjän ohjeita tai kun kyseiset rekisteröidyt ovat (yksinomaan) kolmansien maiden asukkaita;
26. korostaa tarvetta tarkastella pilvipalvelujen muodostamia haasteita kansainvälisesti erityisesti hallitusten tiedustelutoimien ja tarvittavien suojatoimien osalta;
27. painottaa, että kolmannen maan viranomaisien tiedusteluseurannan kohteeksi joutuneiden unionin kansalaisten olisi nautittava vähintäänkin samoista suojatoimista ja oikeussuojakeinoista kuin kyseisen kolmannen maan kansalaisten;
28. pitää valitettavana komission tiedonannon lähestymistapaa, kun siinä ei mainita pilvipalveluihin liittyviä haasteita ja riskejä, ja kehottaa komissiota jatkamaan pilvipalveluja koskevaa työtään esittämällä kokonaisvaltaisemman pilvipalveluja koskevan tiedonannon, jossa otetaan huomioon kaikkien sidosryhmien edut ja joka sisältää perusoikeuksien suojelua ja tietosuojavaatimusten noudattamista koskevien vakiomainintojen lisäksi ainakin seuraavat seikat:
  - suuntaviivoja, joilla varmistetaan EU:n perusoikeuksien ja tietosuojavelvoitteiden noudattaminen kaikilta osin,
  - rajoittavat ehdot, joiden perusteella pilvipalvelujen kautta saatuja tietoja voidaan käyttää tai ei saa käyttää lainvalvontatarkoituksiin Euroopan unionin perusoikeuskirjaa ja unionin lainsäädäntöä noudattaen,
  - suojatoimet, joilla estetään ulko- ja kotimaisten tahojen mahdollisuus käyttää tietoja laittomasti esimerkiksi siten, että tarkistetaan hankintavaatimuksia ja pannaan täytäntöön neuvoston asetus (EY) N:o 2271/96¹ vastatoimena sellaiselle ulkomaiselle lainsäädännölle, josta saattaa seurata EU:n kansalaisten ja asukkaiden pilvipalveluissa olevien tietojen laajamittainen laiton siirto,

---

¹ Tietyn kolmannen maan lainsäädännön soveltamisen ekstraterritoriaalisilta vaikutuksilta sekä siihen perustuvilta tai siitä aiheutuvilta toimilta suojautumisesta 22. marraskuuta 1996 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2271/96 (EYVL L 309, 29.11.1996, s. 1–6; URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996R2271:EN:HTML>)

- ehdotuksia tietoverkon neutraaliuden ja palveluriippumattomuuden varmistamiseksi, jotta voidaan ehkäistä tiettyjen pilvipalvelujen syrjintä kaupallisin perustein,
- ehdotuksia, joilla varmistetaan, että laittoman sisällön torjumiseen tähtäävillä toimilla ei haitata laillisen sisällön saatavuutta,
- ehdotuksia siitä, kuinka määritetään henkilötietojen ”siirto” ja kuinka päivitetään vakiosopimuslausekkeet, jotka on räätälöity pilvipalveluympäristöille, sillä pilvipalveluihin liittyy usein valtavia tietovirtoja asiakkailta pilvipalvelun tarjoajien palvelimille ja tietokeskuksiin, ne koskevat usein monia eri osapuolia ja ylittävät EU:n jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisiä rajoja,
- toimenpiteitä, joilla puututaan epätasapainoon, joka pilvipalvelumarkkinoilla tällä hetkellä vallitsee pilvipalvelujen tarjoajien ja useimpien käyttäjien välillä,
- toimenpiteet, joilla edistetään tutkimusta siitä, miten unionin nykyinen lainsäädäntökehys ja kansainväliset sopimukset vastaavat pilvipalvelujen erilaisia tulevaisuudennäkymiä ja millaisia taloudellisia vaikutuksia ja ympäristövaikutuksia pilvipalveluilla on, koska näitä näkökohtia on tutkittu vasta vähän.

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	18.9.2013
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 43 -: 3 0: 1
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Jan Philipp Albrecht, Roberta Angelilli, Edit Bauer, Rita Borsellino, Emine Bozkurt, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Salvatore Caronna, Philip Claeys, Carlos Coelho, Ioan Enciu, Cornelia Ernst, Tanja Fajon, Hélène Flautre, Kinga Gál, Kinga Göncz, Sylvie Guillaume, Ágnes Hankiss, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, Lívia Járóka, Timothy Kirkhope, Juan Fernando López Aguilar, Svetoslav Hristov Malinov, Clemente Mastella, Véronique Mathieu Houillon, Claude Moraes, Georgios Papanikolaou, Carmen Romero López, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Csaba Sógor, Renate Sommer, Rui Tavares, Nils Torvalds, Wim van de Camp, Axel Voss, Renate Weber, Josef Weidenholzer, Tatjana Ždanoka, Auke Zijlstra
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Alexander Alvaro, Cornelis de Jong, Mariya Gabriel, Marian-Jean Marinescu, Salvador Sedó i Alabart, Janusz Wojciechowski
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (187 art. 2 kohta)	Nuno Teixeira